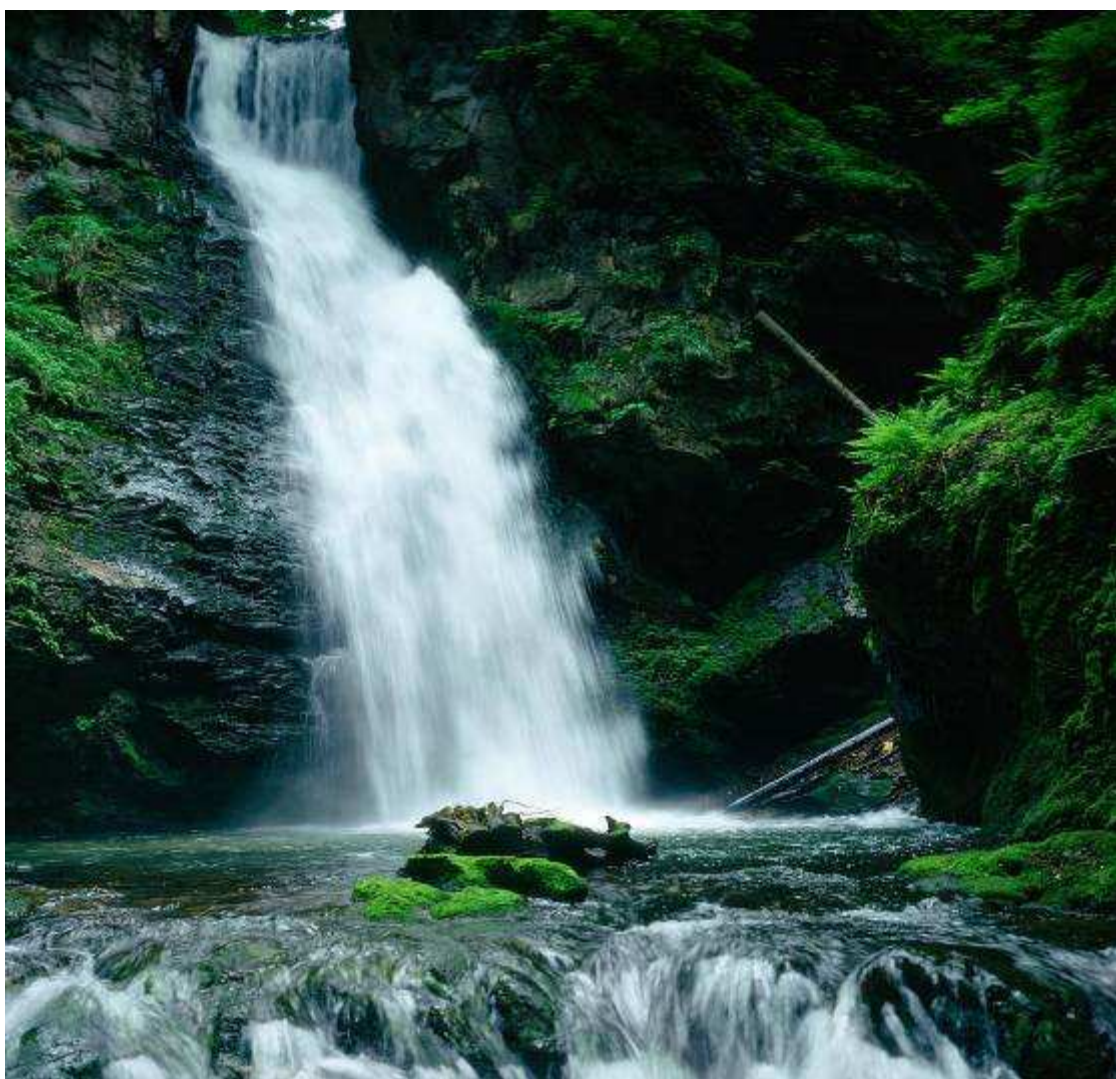

Plan Odnowy Miejscowości Międzygórze na lata 2007 – 2019

LISTOPAD 2011

Spis treści

1. WSTĘP	2
2. CHARAKTERYSTYKA GMINY BYSTRZYCA KŁODZKA	3
3. CHARAKTERYSTYKA MIEJSCOWOŚCI MIĘDZYGÓRZE	7
3.1 LOKALIZACJA I RYS HISTORYCZNY	7
3.2 FUNKCJE MIEJSCOWOŚCI	12
3.4 SYTUACJA DEMOGRAFICZNA	16
3.5 GOSPODARKA I ROLNICTWO	16
3.6 KULTURA	18
4. ANALIZA ZASOBÓW MIEJSCOWOŚCI	21
4.1 ZASOBY PRZYRODNICZE I STAN ŚRODOWISKA NATURALNEGO	21
4.2 ZASOBY HISTORYCZNE	23
4.4 ZASOBY REKREACYJNE	29
5. ANALIZA ZASOBÓW MIEJSCOWOŚCI	31
6. ANALIZA SWOT - MIEJSCOWOŚCI	32
7. TABELA - ANALIZA SWOT	33
8. CELE STRATEGICZNE - KIERUNKI ROZWOJU MIEJSCOWOŚCI	34
9. PLANOWANE DZIAŁANIA DO ZREALIZOWANIA W LATACH 2007-2019	36
10. OPIS I CHARAKTERYSTYKA OBSZARU O SZCZEGÓLNYM ZNACZENIU DLA ZASPOKOJENIA POTRZEB MIESZKAŃCÓW MIEJSCOWOŚCI	38
11. PLAN FINANSOWY DZIAŁAŃ	42
12. OPIS ZADAŃ PRIORYTETOWYCH	43
12.1 REMONT I MODERNIZACJA BOISKA SPORTOWEGO	43
12.2 REMONT I MODERNIZACJA DRUGIEGO TERENU REKREACYJNEGO	43
12.3 DALSZY ETAP OŚWIECENIA MIEJSCOWOŚCI	44
12.4 REMONT BUDYNKU REMIZY OSP I ŚWIE TLICY WIEJSKIEJ	44
12.5 PRZEBUDOWA DRÓG GMINNYCH, BUDOWA NOWYCH CHODNIKÓW	44
12.6 KANALIZACJA MIEJSCOWOŚCI	45
12.7 OZNAKOWANIE MIEJSCOWOŚCI	45
12.8 ORGANIZACJA IMPREZ	46
12.9 WIELOKIERUNKOWA PROMOCJA	46
12.10 BUDOWA ŚCIEŻEK NARCIARSKICH, ROWEROWYCH I PIESZYCH	46
12.11 BUDOWA WYCIĄGU NARCIARSKIEGO	47
13. HARMONOGRAM RZECZOWO - FINANSOWY W RAMACH PLANU ODNOWY MIEJSCOWOŚCI MIĘDZYGÓRZE	48
14. SYSTEM WDRAŻANIA I MONITORINGU	49

1. Wstęp

Plan Odnowy Miejscowości Międzygórze na lata 2007 - 2019 jest to dokument o charakterze planowania strategicznego i długofalowego.

Mieszkańcy miejscowości chcący skorzystać ze wsparcia finansowego ze środków Unii Europejskiej (UE) są zobowiązani do przygotowania Planów Odnowy Miejscowości przy współpracy z władzami samorządowymi. Celem planu jest przedstawienie miejscowości, jej mocnych i słabych stron, analiza zasobów oraz wskazanie najważniejszych działań, jakie trzeba zrealizować w miejscowości aby poprawić jej standard, jakość życia mieszkańców oraz ukształtować obszary o znaczeniu strategicznym dla aktywizacji życia mieszkańców.

Zaplanowane w Planach Odnowy Miejscowości projekty są częścią działań prowadzonych przez samorząd gminny, których głównym celem jest poprawa warunków życia na obszarach wiejskich poprzez rozwój infrastruktury oraz zlikwidowanie różnic pomiędzy mieszkańcami wsi i miast m.in. poprzez zapewnienie mieszkańcom wsi dostępu do usług, a także rozwój wydarzeń kulturalnych, rekreacyjnych i społecznych na terenach wiejskich.

W Planie Odnowy Miejscowości Międzygórze uwzględniona jest charakterystyka gminy Bystrzyca Kłodzka, charakterystyka miejscowości Międzygórze, przedstawione są również zasoby przyrodnicze, kulturowe oraz infrastrukturalne wsi. W Planie Odnowy Miejscowości ujęta jest także analiza SWOT czyli analiza mocnych i słabych stron, szans i zagrożeń w rozwoju miejscowości oraz wyznaczone są działania priorytetowe do realizacji w okresie do 2019 roku w miejscowości Międzygórze.

Dokument ten jest zgodny z innymi dokumentami o charakterze strategicznym o zasięgu lokalnym, regionalnym i krajowym.

2. Charakterystyka Gminy Bystrzyca Kłodzka

Gmina Bystrzyca Kłodzka – leży w Sudetach Środkowych w południowej części Kotliny Kłodzkiej w zlewni górnego biegu rzeki Nysa Kłodzka, w Województwie Dolnośląskim. Obszar gminy obejmuje 338 km² i zamieszkały jest przez ok. 20 tysięcy mieszkańców. Gmina swoim zasięgiem rozciąga się pomiędzy Górami Bystrzyckimi od zachodu a Masywem Śnieżnika od wschodu. Gmina obejmuje 30 sołectw w tym 41 wsi.

Rejon jaki obejmuje gmina jest atrakcyjny pod względem zarówno klimatycznym jak i krajobrazowo -przyrodniczym. Rzeźba terenu ma rozmaite ukształtowanie. Pod względem ukształtowania terenu jest to obszar o dużym zróżnicowaniu: od położonych w dolinach miejscowościach na wysokości 300 m n.p.m. do wsi typowo górskich leżących na wysokości 900 m n.p.m.

Gmina Bystrzyca Kłodzka graniczy na znacznej długości z Republiką Czeską, a przez jej teren przebiega międzynarodowa trasa komunikacyjna Warszawa-Praga-Wiedeń.

Charakterystyczne dla gminy miejscowości to Długopole Zdrój i Międzygórze, które położone są nieopodal Bystrzycy Kłodzkiej. Wymienione miejscowości są to miejscowości uzdrowiskowo - wypoczynkowe o dużych walorach krajoznawczych i turystycznych. Do walorów i atrakcji turystycznych gminy można zaliczyć m.in. Muzeum Filumenistyczne, Bramę Wodną oraz Basztę Wodną w miejscowości Bystrzyca Kłodzka, Sanktuarium Maria Śnieżna, „Ogród Bajek”, Rezerwat Wodospadu Wilczki, Śnieżnicki Park Krajobrazowy w miejscowości Międzygórze, Park Zdrojowy oraz pijalnię wód mineralnych w miejscowości Długopole Zdrój jak również renesansowy zespół pałacowo-parkowy w miejscowości Gorzanów.

Gmina Bystrzyca Kłodzka posiada wspaniałe walory przyrodnicze tj. dziką przyrodę oraz przepiękne krajobrazy, jak również leczniczy klimat i źródła mineralne. W gminie są też oznakowane trasy turystyczne ułatwiające zwiedzanie pięknych terenów. Gmina posiada dobre warunki do uprawiania różnych sportów zarówno letnich jak i zimowych, jak również przystosowane do tego tereny

PLAN ODNOWY MIEJSCOWOŚCI MIĘDZYGÓRZE

rekreacyjne oraz obiekty sportowe w tym basen, korty tenisowe oraz wyciągi narciarskie.

Rysunek 1. Położenie Gminy Bystrzyca Kłodzka

Demografia

Liczba ludności gminy na dzień 31.12.2010 r. wyniosła 19 789 osoby. Na koniec 2010 r. odnotowano liczbę 9 360 mężczyzn i 10 163 kobiet zamieszkujących teren gminy. Średnia gęstość zaludnienia w gminie jest ponad dwa razy mniejsza od średniej dla województwa dolnośląskiego, wynoszącej 122 osób/1 km². Około 46% mieszkańców gminy to mieszkańcy terenów wiejskich. Z danych statystycznych wynika, że liczba ludności na terenie gminy na przestrzeni ostatnich lat ciągle spada, dotyczy to jednak terenu całej Polski, a jest to wynikiem niskiego przyrostu naturalnego, a także wzrostu emigracji zarobkowej, w tym zwłaszcza osób w wieku produkcyjnym.

Tabela 1. Liczba ludności Gminy Bystrzyca Kłodzka, powiatu kłodzkiego
i województwa dolnośląskiego w latach 2003 – 2010

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Bystrzyca Kłodzka	20 200	20 096	19 890	19 787	19 641	19 521	19 486	19 789
Powiat Kłodzki	170 208	169 056	167 995	167 058	166 036	165 146	164 510	164 654
Dolny Śląsk	2 904 694	2 898 313	2 893 055	2 888 232	2 882 317	2 878 410	2 877 100	2 878 654

Źródło: Bank Danych Regionalnych (www.stat.gov.pl)

Gospodarka

Gmina Bystrzyca Kłodzka ma charakter turystyczno – przemysłowy. Rozwój podmiotów gospodarczych w gminie coraz bardziej związany jest z turystyką oraz z przemysłem nieuciążliwym dla środowiska, m.in. przetwórstwem rolno-spożywczym, przemysłem drzewnym, przemysłem papierniczym, przemysłem lekkim. Przemysł gminy bazuje na naturalnych zasobach takich jak: woda mineralna, drewno, surowce skalne (wapień, piaskowce, marmur). W gminie funkcjonuje kilka zakładów przemysłowych dających zatrudnienie mieszkańcom gminy. Natomiast brak jest dużych zakładów, które stanowiłyby podstawę zatrudnienia w gminie. Pod względem branż dominującym sektorem gospodarki lokalnej jest sektor handlu

PLAN ODNOWY MIEJSCOWOŚCI MIĘDZYGÓRZE

i usług. Najbardziej dynamicznie rozwijającym się sektorem w zakresie tworzenia nowych firm jest handel, budownictwo i transport.

Na koniec 2010 roku na terenie gminy zarejestrowanych było 1239 podmiotów prowadzących działalność gospodarczą.

Aktywność podmiotów wg branż w latach 2007 – 2010 przedstawia tabela poniżej.

Tabela 2. Struktura podmiotów gospodarczych zarejestrowanych
w gminie w latach 2007 - 2010

Lp.	Branża	Ilość podmiotów gospodarczych			
		2007	2008	2009	2010
1.	Budownictwo	35	39	22	125
2.	Gastronomia	5	5	3	39
3.	Handel	46	34	19	458
4.	Hotelarstwo	1	0	0	16
5.	Pozostałe usługi materialne	25	16	37	246
6.	Produkcja wyrobów	5	1	1	32
7.	Rolnictwo	0	0	0	2
8.	Transport	6	4	12	70
9.	Leśnictwo	10	6	4	48
10.	Usługi niematerialne	17	23	42	203
	Razem	150	128	140	1239

Źródło: dane wewnętrzne UMiG (wpis do ewidencji działalności gospodarczej)

Gmina Bystrzyca Kłodzka ma charakter rolniczy przy czym ostatnio należy zaobserwować przekształcenia w strukturze gospodarstw rolnych. Ogólna powierzchnia gminy wynosi 33 859 ha, z czego użytków rolnych jest 16 198 ha. Na terenie gminy zarejestrowanych jest 1801 gospodarstw indywidualnych. W produkcji roślinnej przeważa uprawa zbóż, ziemniaków, gryki. Ponad połowę powierzchni gminy zajmują lasy 15 882,98 ha (48,5% powierzchni).

3. Charakterystyka miejscowości Międzygórze

3.1 Lokalizacja i rys historyczny

Położenie

Międzygórze jest to wieś położona w województwie dolnośląskim w powiecie kłodzkim, w gminie Bystrzyca Kłodzka. Miejsowość położona jest na wysokości 570 - 670 m n.p.m. w Sudetach Wschodnich około 20 km od Bystrzycy Kłodzkiej.

Jest wsią i stacją klimatyczną położoną u stóp Masywu Śnieżnika w wąskiej dolinie rzeki Wilczki i potoku Bogoryji nad którą wznoszą się kulminacje Masywu Śnieżnika, od północy Smrekowiec (1123 m n.p.m.), Jaworowa Kopa (1138 m n.p.m) oraz Igliczna (845 m n.p.m.) od południa Szeroka Kopa (871 m n.p.m).

Międzygórze zalicza się do grona najstarszych wsi Ziemi Kłodzkiej.

Widok na Międzygórze ulokowane w kotlinie

Historia

Dokładne początki miejscowości Międzygórze nie są znane. Pierwsza wzmianka o tej miejscowości pochodzi z 1631 roku, ale wiadomo, że ówczesna Górna Wieś istniała jako osiedle drwali już w 1560 r. Później funkcjonowały tu aż do połowy XIX w. małe kopalnie rudy żelaza i hutnicze fryszarki. Nazwano ją wtedy Górną Wsią Jawornicką, od Jaworniczki, jak prawdopodobnie pierwotnie brzmiało określenie Wilczki. Pierwszy raz w źródłach została wymieniona w 1631 roku jako Neu-Wölfseldorf (Nowa Wilcza Wieś) co wskazywałoby na łowiecki charakter terenu. W późniejszym czasie miejscowość nazwano Wölfelsgrund (Wilczy Dół), nazwa funkcjonowała do 1945 roku.

W drugiej połowie XVII w. w miejscowości osiedliła się grupa górali z Mariazell. Pod koniec następnego stulecia powstały już szkoła i wolne sołectwo. Ówczesny właściciel Międzygórza i okolicznych dóbr hrabia Wilhelm Magnis w 1828 roku wybudował wielki piec oraz obudował kamieniami próg wodospadu Wilczki, następnie wzniesiono żeliwny most nad wodospadem.

W następnych latach Międzygórzem zainteresowała się księżna Marianna Orańska, która to w 1838 r. wykupiła sołectwo. Nowa właścicielka w znacznym stopniu przyczyniła się do dalszego rozwoju miejscowości. Zauroczone pięknem dziewiczej przyrody i położeniem Międzygórza wśród gęsto zalesionej doliny i malowniczego wodospadu Wilczki Marianna Orańska zleca budowę domów gościnnych m.in. "Pod Dobrą Datą". W tamtym okresie przystąpiono również do zagospodarowania Wodospadu Wilczki, który został otoczony balustradami, powstały punkty widokowe połączone kamiennymi stopniami oraz przerzucono mostek nad progiem wodospadu.

Dzięki działaniom podjętym przez Mariannę Orańską, Międzygórze staje się ciekawym i popularnym ośrodkiem turystycznym i wypoczynkowym wzrasta zainteresowanie miejscowością. W Międzygórzu panują doskonałe warunki klimatyczne zainteresował się nimi dr Henryk Janisz z Jaworowa, z którego inicjatywy powstaje w Międzygórzu stacja klimatyczna. W późniejszym okresie ze względu na walory krajobrazowe oraz doskonałe warunki do uprawiania turystyki zaczęto wznosić tu coraz więcej domów wypoczynkowych w tym "Pod Pstrągiem"

PLAN ODNOWY MIEJSCOWOŚCI MIĘDZYGÓRZE

(obecnie "Nad Wodospadem"), "Złoty Róg", "Gigant" (budowla w stylu norweskim), "Jawornicki Młyn" itp.

Widok na DW Gigant

U schyłku XIX w. Międzygórze stało się również popularnym ośrodkiem sportów zimowych w miejscowości uprawiano głównie saneczkarstwo, narciarstwo biegowe jak i również skoki narciarskie. Należy zaznaczyć, że w okresie międzywojennym powstała tutaj skocznia narciarska. Mathias Zdarsky to austriacki popularyzator tego sportu, który po raz pierwszy zorganizował w Międzygórzu kurs narciarski, dzięki niemu rozwinęło się narciarstwo w tym regionie.

Ogromną atrakcją miejscowości stała się również wieża widokowa na Śnieżniku wybudowana w latach 1895 – 1899, która cieszyła się dużym zainteresowaniem wśród odwiedzających miejscowość i region turystów. Wieża na Śnieżniku (1426 m n.p.m.) stała się charakterystycznym elementem krajobrazu

PLAN ODNOWY MIEJSCOWOŚCI MIĘDZYGÓRZE

Sudetów Wschodnich niestety brak remontu i renowacji przyczynił się do jej powolnego niszczenia w roku 1973 nakazano jej rozbiórkę.

W Międzygórzu przed wybuchem I Wojny Światowej funkcjonowało 6 hoteli i kilka gospód z miejscami noclegowymi. Okres międzywojenny to ciągły rozwój miejscowości, powstają tu głównie pensjonaty, wille i hotele, większość z nich otrzymała konstrukcję drewnianą, wzorowaną na tyrolskiej i szwajcarskiej zabudowie przez co dobrze zharmonizowały się z górskim otoczeniem i miejscowym budownictwem ludowym. Miejscowość staje się atrakcyjna turystycznie coraz licznej zjeżdżają się tutaj turyści. Stała się wówczas popularnym ośrodkiem wypoczynkowym i wycieczkowym, którego dodatkowymi atrakcjami, poza klimatem i położeniem, był również piękny wodospad Wilczki znajdujący się na terenie rezerwatu przyrody, Sanktuarium Maria Śnieżna, Ogród Bajek, Śnieżnik, zaporą przeciwpowodziowa znajdująca się poniżej wodospadu, przez którą poprowadzony jest szlak na Igliczną.

Wiele budynków zachowało się do czasów obecnych stając się ciekawą atrakcją architektoniczną, ale jednak pomimo objęcia całej miejscowości opieką konserwatorską powoli traci ona swój zabytkowy charakter. Przyczyniły się do tego nieudolnie przeprowadzane przebudowy wnętrz, brak konserwacji i renowacji oraz powstawanie nowych obiektów, które nie współgrają z architektonicznym charakterem otoczenia.

Problemem jest również masowa wyprzedaż obiektów sanatoryjnych będących w posiadaniu Funduszu Wczasów Pracowniczych. Sprzedane obiekty często nie są remontowane i wskutek działań atmosferycznych niszczeją. Na część budynków nie ma chętnego właściciela i również obiekty te nie są modernizowane i remontowane wskutek czego następuje ich powolna degradacja.

Międzygórze w tle kościół ewangelicki

Międzygórze ukochali sobie również esperantyści z kraju i z zagranicy, którzy organizowali w miejscowości krajowe i międzynarodowe wczasy esperanckie.

Międzygórze dziś to nadal miejscowość wypoczynkowa do której chętnie przyjeżdżają turyści z kraju i z zagranicy głównie Niemcy, Anglicy i Holendrzy itp.

3.2 Funkcje miejscowości

Międzygórze to miejscowość pełniąca funkcję typowo turystyczną, która od stuleci czaruje swoich gości pięknem okolicy, magią krajobrazu i kolorów oraz niepowtarzalnym klimatem. Ze względu na klimat miejscowość pretenduje do miana uzdrowiska klimatycznego.

Miejscowość jest malowniczo położona w pobliżu dużego ośrodka sportów zimowych – Czarnej Góry, a z wielu jej miejsc roztacza się rozległa i przepiękna panorama Masywu Śnieżnika. Ze względu na walory przyrodnicze i krajobrazowe w miejscowości następuje rozwój usług agroturystycznych i bazy noclegowej. Na terenie samej wsi znajduje się 13 obiektów agroturystycznych, 6 pensjonatów oraz dwa domy wypoczynkowe (DW "Gigant", DW "Nad Wodospadem").

Międzygórze jest doskonałym miejscem do spędzania aktywnego wypoczynku latem, jak i zimą jest to idealny teren np. do wycieczek rowerowych, pieszych itp. Wytyczonych jest tutaj wiele tras zarówno łatwych jak i trudniejszych dla osób już zaawansowanych w uprawianiu tego typu sportów.

Widok na panoramę Masywu Śnieżnika

PLAN ODNOWY MIEJSCOWOŚCI MIĘDZYGÓRZE

Miejscowość dzięki swojej lokalizacji jest również wspaniałą bazą wypadową na górskie wycieczki. W bliskim otoczeniu Międzygórza znajdują się oznakowane szlaki do uprawiania turystyki pieszej. Spośród szlaków przebiegających przez Obszar Masywu Śnieżnika wyróżniają się w sposób szczególny trzy główne szlaki turystyczne: czerwony na Śnieżnik do Ogrodu Bajek i na Marię Śnieżną, niebieski na Przełęcz Puchaczówka i Przełęcz Śnieżnicką oraz zielony na Przełęcz Śnieżnicką na Czarną Górę i Marię Śnieżną.

Zimą Międzygórze i jego okolice są doskonałymi terenami do uprawiania sportów zimowych. Duże opady śniegu w połączeniu ze zróżnicowanymi stokami pozwalają na uprawianie narciarstwa zjazdowego jak i biegowego. W Międzygórzu zlokalizowane są dwa wyciągi narciarskie, jednak ich stan techniczny jest niezadawalający, wymagają one remontu oraz dostosowania do nowoczesnych standardów co wiąże się z dużym nakładem inwestycyjnym.

Schronisko "Na Śnieżniku"

PLAN ODNOWY MIEJSCOWOŚCI MIĘDZYGÓRZE

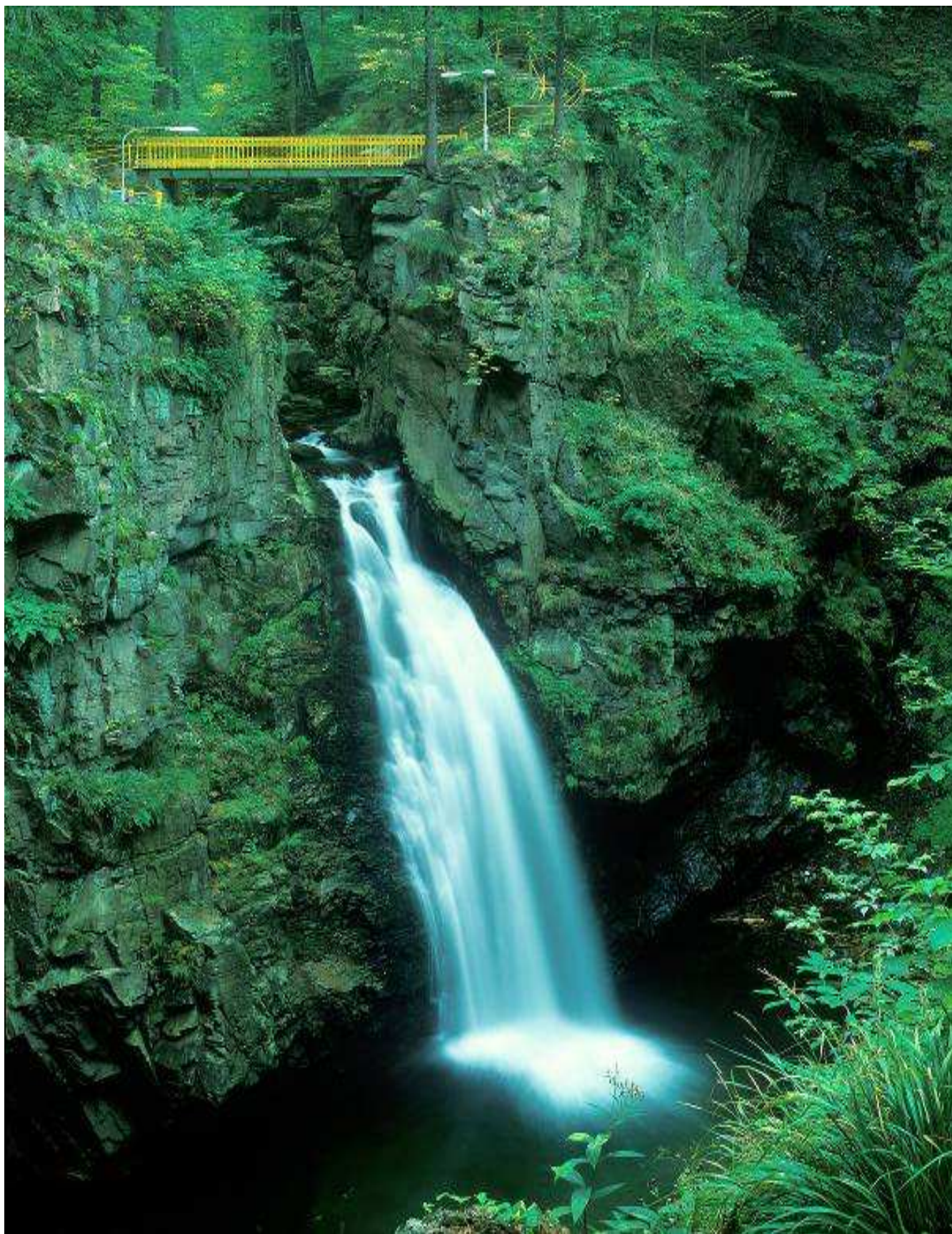
W odległości około 10 km od Międzygórza znajduje się najnowocześniejszy ośrodek narciarski na Dolnym Śląsku – Ośrodek Górski Czarna Góra, który dysponuje 7 wyciągami oraz 3 kolejkami krzesełkowymi.

W Międzygórzu pod koniec roku 1989 znajdowało się 26 obiektów hotelowych w których ilość miejsc noclegowych wynosiła 1328. Największym gestorem bazy noclegowej w miejscowości był Fundusz Wczasów Pracowniczych, który dysponował dwudziestoma obiektami, ilość miejsc noclegowych wynosiła 991 co stanowiło 75% całej bazy noclegowej. W wyniku przemian ustrojowych w Polsce w latach dziewięćdziesiątych na mocy ustawy o samorządzie terytorialnym mienie państwowe służące użyteczności publicznej, stało się z mocy prawa własnością gmin. Na obszarze Międzygórza komunizacją objęte zostały wszystkie obiekty będące w posiadaniu Funduszu Wczasów Pracowniczych. Od tego momentu zaczęły dokonywać się istotne przemiany własnościowe, które miały duży wpływ na poziom usług turystycznych w Międzygórzu. Zaczął dokonywać się obrót nieruchomościami będącymi materialną bazą turystyki a po uwłaszczeniu się przez Fundusz Wczasów Pracowniczych na niektórych obiektach nastąpiła intensyfikacja tego zjawiska. W wyniku przemian własnościowych niektóre obiekty przestały pełnić funkcję obiektów turystycznych, a w niektórych dokonano remontu oraz przebudowy dzięki czemu poprawie uległ ich standart. Duża część obiektów została sprzedana prywatnym inwestorom.

Korzystne położenie miejscowości oraz duża ilość gospodarstw agroturystycznych, domów wypoczynkowych, pensjonatów oraz dwóch schronisk ("Na Śnieżniku" i "Na Iglicznej"), wyciągu narciarskiego, świadczy o tym, iż miejscowość można uznać za wieś dobrze rozwiniętą pod względem turystycznym.

Mieszkańcy wsi utrzymują się głównie z turystyki, część mieszkańców pracuje również w przedsiębiorstwach na terenie Gminy Bystrzyca Kłodzka oraz Międzylesia.

Goście odwiedzający Międzygórze często tutaj powracają zauroczeni pięknem miejscowości oraz okolicy, niektórzy decydują się zamieszkać tu na stałe.

Wodospad Wilczki

3.3 Powierzchnia

Ogółem – 283 ha

3.4 Sytuacja demograficzna

Na terenie miejscowości Międzygórze na koniec 2010 roku zameldowanych było:

- ✓ 489 stałych mieszkańców
- ✓ 11 czasowych mieszkańców.

Jest to pod względem liczby ludności jedna z większych miejscowości na terenie Gminy Bystrzyca Kłodzka.

3.5 Gospodarka i rolnictwo

Położenie miejscowości na terenie typowo górskim o charakterystycznym ukształtowaniu ze znacznym nachyleniem stoków utrudnia możliwość upraw i zagospodarowania ziemi, która również nie jest gruntem o wysokiej klasie, ponieważ przeważa tutaj ziemia o V i VI klasie użytkowej. Profil produkcji rolnej w sołectwie nastawiony jest raczej na zaspokojenie własnych potrzeb mieszkańców, gospodarstw o profilu typowo rolniczym zarejestrowanych jest 63.

Panorama Masywu Śnieżnika

W miejscowości nie ma ulokowanych większych zakładów przemysłowych ani też firm produkcyjnych. W większości mieszkańcy Międzygórza prowadzą własną działalność gospodarczą ukierunkowaną na świadczenie usług gastronomicznych agroturystycznych, handlowych, usługowych oraz rękodzieła i rzemiosła.

PLAN ODNOWY MIEJSCOWOŚCI MIĘDZYGÓRZE

Tabela 3. Podmioty gospodarcze z miejscowości Międzygórze
(stan na 31.12.2010 r.)

Lp.	Branża	Ilość podmiotów gospodarczych
1.	Budownictwo	4
2.	Handel	11
3.	Gastronomia	3
4.	Hotelarstwo	5
5	Usługi niematerialne	5
6	Pozostałe usługi	13
7	Agroturystyka	13
	Razem	54

Źródło: dokumenty wewnętrzne UMiG

Z powyższego zestawienia wynika, iż na terenie Międzygórza zarejestrowanych jest 54 podmioty gospodarcze. Zarejestrowane podmioty to w zdecydowanej większości małe przedsiębiorstwa jednoosobowe bądź prowadzone przez rodziny. W zestawieniu można również zauważyć, że w strukturze podmiotów gospodarczych Międzygórza największy udział przypada na podmioty związane z agroturystyką. Zarejestrowanych jest aż 13 podmiotów gospodarczych, w których świadczone są usługi w zakresie wynajmu miejsc noclegowych. Ponadto świadczone są tutaj także usługi gastronomiczne, handlowe, hotelarskie a więc bezpośrednio związane z obsługą ruchu turystycznego. Na terenie miejscowości funkcjonują restauracje, kawiarnie, pensjonaty, domy wypoczynkowe, oraz dwa schroniska na "Śnieżniku" i "Na Iglicznej".

Wielu mieszkańców znalazło również zatrudnienie w Bystrzycy Kłodzkiej oraz poza terenem gminy. Niestety czynnikiem negatywnym dla rozwoju miejscowości jest również fakt, iż znaczna część mieszkańców a zwłaszcza młodzieży w poszukiwaniu zatrudnienia wyjeżdża poza granice kraju bądź decyduje się na zmianę miejsca zamieszkania wybierając duże miasta jak np. Wrocław, Opole itp.

3.6 *Kultura*

Miejscowość Międzygórze jest jedną z liczniejszych pod względem mieszkańców miejscowością Gminy Bystrzyca Kłodzka. Ludność, która osiedliła się na terenie miejscowości w dużej części pochodzi z różnych terenów Polski.

Dziedzictwo kulturowe, jakie wraz ze sobą przywieźli mieszkańcy miejscowości stało się istotnym czynnikiem rozwoju społecznego, szczególnie w wymiarze lokalnym.

Międzygórze należy do miejscowości o bogatym potencjale społecznym. Sojusznikiem i realnym sprzymierzeńcem, częstokroć inicjatorem podejmowanych działań są miejscowe stowarzyszenia, oraz prężnie działająca Rada Sołecka wraz z Sołtysem. Dzięki ich staraniom od kilku lat przy współudziale władz samorządowych organizowane są imprezy sportowo-rekreacyjne integrujące społeczność lokalną m. in. cyklicznie co roku "Dni Międzygorza", "Dni Turystyki Ziemi Bystrzyckiej", "Zjazd na saniach rogatych", "Narciarski Bieg Międzygórski" na 20 km, zawody w slalomie specjalnym o "Puchar Śnieżnika", wyścig rowerowy MTB im. Józefa Czernickiego w Międzygórzu, Rajd Turystyki Rodzinnej, Rajd Szlakiem Wież Widokowych oraz wiele innych interesujących imprez o charakterze lokalnym i regionalnym.

Na terenie miejscowości działa również aktywnie Koło Gospodyń Wiejskich, panie z koła czynnie uczestniczą w organizowanych na terenie miejscowości imprezach okolicznościowych i festynach. Biorą czynny udział w przygotowywaniu "Stołów Wielkanocnych" i Dożynek oraz promowaniu Międzygorza na imprezach organizowanych w innych miejscowościach regionu, aktywnie współpracują z Radą Sołecką wraz z którą odpowiadają za organizację i zapewnienie prawidłowego przebiegu imprez są także członkiniami Stowarzyszenia "Międzygórze Reaktywacja".

Istotną rolę w życiu wsi odgrywa również Ochotnicza Straż Pożarna, która została założona w 1949 r. obecnie liczy 20 czynnych członków została włączona do Krajowego Systemu Ratowniczo – Gaśniczego, który jest integralną częścią systemu bezpieczeństwa wewnętrznego Państwa, jego podstawowym celem jest ratowanie

PLAN ODNOWY MIEJSCOWOŚCI MIĘDZYGÓRZE

życia, zdrowia, mienia lub środowiska poprzez prognozowanie, rozpoznawanie i zwalczanie pożarów, klęsk żywiołowych oraz innych miejscowych zagrożeń.

Ochotnicza Straż Pożarna w Międzygórzu bierze udział w różnego rodzaju akcjach ratowniczych przydatnych w likwidacji zagrożeń dla ludzi, mienia i środowiska co szczególnie było widoczne podczas powodzi w 1997 r. oraz podtopień w 2011 r. Strażacy są obecni również w życiu społecznym miejscowości, organizują zawody strażackie, festyny rodzinne i imprezy integracyjne dla mieszkańców Międzygórza oraz okolic.

Puchary zdobyte przez OSP w Międzygórzu podczas zawodów strażackich

O aktywności mieszkańców Międzygórza świadczy również aktywnie działające stowarzyszenie. Stowarzyszenie "Międzygórze Reaktywacja" liczące 26 członków aktywnie współpracuje z gminą na polu kulturalnych, promocyjnym i sportowym.

Celem Stowarzyszenia jest w szczególności aktywizacja i integracja lokalnej

PLAN ODNOWY MIEJSCOWOŚCI MIĘDZYGÓRZE

społeczności, działanie na rzecz rozwoju Międzygórza, propagowanie kultury, inspirowanie różnych form działalności mieszkańców w dziedzinie kultury fizycznej i sportu, pomocy społecznej, oświaty i wychowania. Stowarzyszenie realizuje swoje cele m.in. poprzez podnoszenie i pogłębianie kultury życia społecznego, integrację środowisk młodzieżowych, upowszechnianie wiedzy o Międzygórzu, organizowanie imprez kulturalnych, organizowanie warsztatów twórczych dla dzieci i młodzieży.

W Międzygórzu powstała również Fundacja "Równi Choć Różni", której założycielem i fundatorem jest mieszkaniec Międzygórza Paweł Błachowicz. Fundacja jest organizacją pozarządową o charakterze non profit. Celem fundacji jest integracja środowiska osób pełnosprawnych i niepełnosprawnych. Fundacja zajmuje się głównie aktywizacją zawodową i społeczną osób niepełnosprawnych oraz rozpowszechnianiem idei wolontariatu.

Na terenie Międzygórza aktywnie działa również oddział PTTK im. dr M. Orłowicza, który powstał z inicjatywy działaczy Koła Terenowego w miejscowości Międzygórze, organizując wycieczki oraz górskie rajdy piesze.

Na terenie Międzygórza nie funkcjonuje Szkoła Podstawowa i przedszkole. Dzieci dowożone są do szkół w Wilkanowie, Domaszkowie i Bystrzycy Kłodzkiej.

4. Analiza zasobów miejscowości

4.1 Zasoby przyrodnicze i stan środowiska naturalnego

Walory turystyczne Międzygórza są pochodną wartości środowiska przyrodniczego, krajobrazu i położenia. Miejscowość położona jest na terenie górskim, w otoczeniu gór, lasów w pobliżu miejsc o wysokich walorach krajobrazowych. Do walorów krajobrazowych zaliczyć możemy piękne widoki i charakterystyczne tereny otaczające wieś. Nie lada atrakcją Międzygórza jest bez wątpienia Wodospad Wilczki, drugi co do wielkości, po wodospadzie Kamieńczyka w Karkonoszach, wodospad w Sudetach. Wodospad spada ze skalnego progu z wysokości 21 m. Znajduje się on na obszarze objętym ochroną w Krajobrazowym Rezerwacie Przyrody "Wodospad Wilczki", który został utworzony w 1958 r. na powierzchni 2,8 ha. Na terenie rezerwatu rośnie stary las bukowy z domieszką jawora, świerka i jodły. Występuje tutaj kilka gatunków roślin chronionych, takich jak Marzanka Wonna, Żywiec Gruczołowaty, Kokoryczka Ołówkowa i inne.

Rezerwat Wodospadu Wilczki w całości leży na obszarze Śnieżnickiego Parku Krajobrazowego, który został utworzony w 1981 r. obejmuje cenne pod względem krajobrazowym i przyrodniczym, rejony Sudetów Wschodnich. W skład rezerwatu wchodzi pasma górskie, takie jak: Góry Bialskie, Masyw Śnieżnika i Góry Złote. "Strzecha Europy" tak nazwany został Masyw Śnieżnika, ponieważ z Trójmorskiego Wierchu wypływają wody znajdujące swoje ujście w trzech morzach Bałtyckim, Czarnym i Północnym.

Na terenie parku krajobrazowego można dostrzec również bogactwo florystyczne, występuje tutaj unikatowa w skali Sudetów ostoja zróżnicowanej roślinności pod względem ekologicznym i geograficznym. Występująca tu fauna to w większości zwierzęta pospolite, które również można zaobserwować na pozostałych obszarach naszego kraju. Natomiast warto wspomnieć o rzadkich gatunkach zwierząt, takich jak: kozica, borsuk, muflon oraz liczne dzikie ptactwo. Rezerwat od lat cieszy się zasłużoną renomą wśród zwiedzających, którzy z ogrodzonych tarasów lub punktów widokowych albo z mostku zawieszonego tuż

PLAN ODNOWY MIEJSCOWOŚCI MIĘDZYGÓRZE

nad progiem wodospadu mogą podziwiać piękno krajobrazu międzygórskiego. Przez teren parku prowadzą dwa główne sudeckie szlaki wędrówek pieszych oraz kilka krótszych: czerwony, niebieski, czarny, zielony i żółty

Międzygórze to miejsce z którego można pójść na wycieczkę w góry, pojeździć na rowerach górskich, czy też uprawiać narciarstwo biegowe oraz zjazdowe. Wiele szlaków turystycznych wprowadza na okoliczne wzniesienia, w tym na najwyższy w regionie Śnieżnik, który jest celem licznych wycieczek turystów przebywających w Międzygórzu i okolicy.

Masyw Śnieżnika w szacie zimowej

4.2 Zasoby historyczne

Zabytki

W Międzygórzu uwagę przyciągają stylowe pensjonaty "tyrolskie" oraz częściowo kamienny DW "Gigant" ze skandynawskimi motywami. Natomiast cechy zabytkowe posiadają stare domki drwali przy drodze prowadzącej na Śnieżnik.

W centrum miejscowości u zbocza niewielkiego wzgórza wznosi się drewniany kościółek św. Józefa z 1740 r. barokowy, zwieńczony sygnaturką pośrodku kalenicy.

Drewniany Kościół św. Józefa z 1740 roku w tle kościół ewangelicki św. Krzyża

W kościele nawę przykrywa pseudokasotenowy sufit w renesansowe wzory. Do połowy długości nawy usytuowano balkony, łączące się z chórem organowym. We wnętrzu kościołka wyróżnia się rzeźba św. Rodziny Pod Tęczą, dzieło Ignacego Klara. W kościele na uwagę zasługuje szczególnie piękne retabulum (nadstawa) ołtarzowe w formie rozwiniętego bukietu liści. Nieco powyżej kościoła św. Józefa na wzgórzu znajduje się kamienny poewangelicki kościółek św. Krzyża wzniesiony w 1911 r.

Godnym uwagi najbardziej okazałym zabytkiem Międzygórza jest niewatpliwie budynek Domu Wypoczynkowego "Gigant", którego najstarsza część powstała w latach 1882 – 1883. Jest to budynek o konstrukcji drewniano murowanej, dwukondygnacyjny o powierzchni użytkowej 3 930 m². W przeszłości znajdowało

się w budynku sanatorium uruchomione przez dr Heinricha Jänischa specjalizujące się w leczeniu schorzeń górnych dróg oddechowych. Powierzchnia użytkowa budynku wynosi 3 930 m² obiekt wpisany jest do rejestru zabytków. Obecnie właścicielem obiektu jest osoba prywatna.

Kolejnym zabytkiem Międzygórza jest Sanktuarium Matki Boskiej Śnieżnej znajdujące się na południowym stoku góry Igliczna. Jest to murowany późnobarokowy kościółek jednonawowy. Jego budowę rozpoczęto w 1781 roku, był kilkakrotnie przebudowywany, a w późniejszym okresie dobudowano wieże, plebanie, krużganki, tarasy, prace ostatecznie zostały zakończone w 1882 r.

Powstanie sanktuarium związane jest z cudowną figurką Madonny z Dzieciątkiem, której drewnianą kopię w połowie XVIII wieku przywieziono z Maria Zell w Austrii. Jak głosi legenda figurkę początkowo umieszczono na drzewie, blisko szczytu Iglicznej, prawdopodobnie podczas gwałtownej burzy drzewo złamało się a figurka cudownie ocalała nienaruszona. Później przeniesiono ją poniżej, gdzie początkowo zbudowano małą drewnianą kapliczkę, a w 1781 r. rozpoczęto budowę sanktuarium maryjnego. Sława figurki rozprzestrzeniała się szybko dzięki licznym cudownym uzdrowieniom i łaskom, które były jej przypisywane. Początkowo pielgrzymowali do niej okoliczni mieszkańcy ale sława o jej cudownych właściwościach szybko rozniosła się na inne obszary kraju oraz zagranicę i w związku z tym pielgrzymów chcących ujrzeć cudowną figurę przybywało coraz więcej. W latach 1961 - 1968 biskup Karol Wojtyła dwukrotnie odwiedzał Igliczną. Miejsce to, jak i jego cudowne łaski spowodowały, że już jako Papież Jan Paweł II ukoronował figurkę Matki Bożej Śnieżnej podczas swojej drugiej pielgrzymki do Polski w 1983 r. Obecnie sanktuarium odwiedzane jest przez coraz liczniejsze rzesze pielgrzymów, a ze względu na jego przepiękne położenie oraz szczególny charakter odbywają się tutaj nie tylko uroczystości odpustowe ale również uroczystości ślubne.

Przy sanktuarium powstała prowadząca do szczytu Iglicznej, Droga Krzyżowa na której znajduje się 14 stacji w formie krzyży na których umieszczono obrazy malowane na blasze.

Kolejnym zabytkowym obiektem w Międzygórzu jest zapora wodna na rzece

PLAN ODNOWY MIEJSCOWOŚCI MIĘDZYGÓRZE

Wilczce wzniesiona na początku XX wieku. Kamienna zapora ma ponad 29 m wysokości i 108 m długości. Zbiornik może pomieścić prawie 1 milion metrów sześciennych wody, chroniąc położone niżej miejscowości przed powodzią m.in. Wilkanów i Bystrycę Kłodzką.

Ogród Bajek

W Międzygórzu i jego najbliższej okolicy, poza zabytkami znajdują się inne liczne ciekawostki i miejsca przyrody, które warto odwiedzić. Unikatem bez wątpienia jest Ogród Bajek, kraina wyrzeźbionych bajkowych postaci z drzewa i korzeni. Założycielem Ogrodu Bajek był pracownik leśny Izidor Kreisten, który poświęcił wiele lat by uwiecznić świat bohaterów bajek w zebranych przez siebie hubach, gałęziach, z których tworzył bajkowe postacie i fantazyjne domki. Legenda głosi, że czynił to dla Ducha Gór - Liczyrzepy.

Na terenie ogrodu Izidor Kreisten posadził ok. 300 gatunków roślin, krzewów i rzadkich drzew. Od 1985 r. ogrodem opiekują się działacze miejscowego oddziału PTTK, do dnia dzisiejszego zachował się tylko jeden eksponat, będący dziełem założyciela, jest to altana "Dom Ducha Gór".

Ogród Bajek

4.3 Zasoby infrastrukturalne

Sieć kanalizacyjna

Na terenie miejscowości Międzygórze brak jest sieci kanalizacyjnej sanitarnej. Ścieki gromadzone są w zbiornikach bezodpływowych oraz biologicznych oczyszczalniach ścieków, skąd są wywożone na własny rachunek przez mieszkańców do oczyszczalni ścieków w Bystrzycy Kłodzkiej. Brak kanalizacji sanitarnej negatywnie wpływa na jakość środowiska naturalnego i zrównoważony rozwój obszarów wiejskich.

Dzięki staraniom władz gminy przygotowano dokumentację techniczną na budowę sieci kanalizacji sanitarnej dla miejscowości Międzygórze wraz z kolektorem grawitacyjno – tłocznym odprowadzającym ścieki do oczyszczalni ścieków komunalnych w Bystrzycy Kłodzkiej.

Na dzień dzisiejszy brak jest środków finansowych na dalszą realizację zadania i rozpoczęcie prac inwestycyjnych.

Sieć wodociągowa

Na terenie miejscowości jest w miarę uregulowana sprawa zaopatrzenia w wodę gospodarstw domowych, miejscowość posiada własny wodociąg, do którego podłączona jest większość gospodarstw domowych.

Sieć gazowa

Na terenie miejscowości brak jest infrastruktury gazowej, mieszkańcy korzystają z gazu butlowego propan – butan, który wykorzystywany jest w indywidualnych gospodarstwach głównie do celów gospodarczych. Na terenie Gminy Bystrzyca Kłodzka istnieje duża ilość punktów dystrybucji gazu butlowego.

Zaopatrzenie w ciepło

Aktualnie mieszkańcy opierają system ogrzewania w swoich domach na tradycyjnych paliwach: drewno, węgiel, olej opałowy, gaz z butli. W przypadku spalania węgla i drewna powoduje to wzrost emisji zanieczyszczeń do atmosfery

PLAN ODNOWY MIEJSCOWOŚCI MIĘDZYGÓRZE

i ma negatywny wpływ na środowisko naturalne. Gmina Bystrzyca Kłodzka nie posiada elektrociepłowni.

Telekomunikacja

Tradycyjna sieć telekomunikacyjna na terenie miejscowości jest obsługiwana przez Telekomunikację Polską S.A., mieszkańcy miejscowości korzystają również z operatorów telefonii cyfrowej T-Mobile, Plus GSM, Play i Orange. Internet dostarczany jest również przez łącza TP S.A. oraz przy wykorzystaniu usług operatorów telefonii komórkowej T-Mobile, Plus GSM, Play oraz Orange.

Gospodarka odpadami

W Gminie Bystrzyca Kłodzka gospodarką odpadami zajmuje się Zakład Usług Komunalnych sp. z o.o. Głównymi zadaniami zakładu są m.in. wywóz odpadów komunalnych, wywóz nieczystości płynnych, odśnieżanie i utrzymanie w czystości dróg, placów i chodników. Na terenie miejscowości Międzygórze mieszkańcy mają zawarte umowy indywidualne na wywóz śmieci.

Sieć elektroenergetyczna

Wszystkie gospodarstwa domowe podłączone są do sieci elektroenergetycznej.

Komunikacja

Korzystnym czynnikiem sprzyjającym rozwojowi miejscowości jest dość dobry układ komunikacyjny łączący wieś z takimi ośrodkami jak Bystrzyca Kłodzka, Kłodzko, Polanica Zdrój, Międzylesie, Lądek Zdrój przy czym ilość połączeń autobusowych i kolejowych, (najbliższa stacja kolejowa jest w miejscowości Domaszków położonej około 7 km od Międzygórza) jest niewystarczająca dla potrzeb turystów i samych mieszkańców Międzygórza.

Przez wieś oraz obok wsi przechodzą następujące drogi:

- ✓ droga krajowa nr 33 łącząca Wrocław z przejściem granicznym w Boboszowie,
- ✓ droga powiatowa 3231D, prowadząca z Wilkanowa do Międzygórza,
- ✓ droga gminna 119677 D, 119742D, 119741D, 119739D,

✓ drogi wewnętrzne transportu rolnego.

Główne drogi są w większości utwardzone (nawierzchnia bitumiczna). Istniejąca jednak sieć drogowa na terenie sołectwa wymaga doinwestowania i remontów. Słabo rozwinięta infrastruktura techniczna jest barierą w dalszym rozwoju miejscowości. Największe nasilenie ruchu samochodowego można zauważyć na terenie miejscowości w okresie zimowym co związane jest ze wzmożonym ruchem turystycznym w tym okresie.

Drogi powiatowe zarządzane są przez Zarząd Dróg Powiatowych z siedzibą w Kłodzku. Są to drogi o zasięgu ponadlokalnym, a ich stan na terenie gminy jest zły. Drogi te wymagają w większości przypadków remontów nawierzchni.

Drogi Wojewódzkie zarządzane są przez Dolnośląską Służbę Dróg i Kolei z siedzibą we Wrocławiu. Stan techniczny dróg jest dostateczny, przy czym drogi te również wymagają modernizacji nawierzchni i odbudowy.

Drogi gminne zarządzane są przez Gminę Bystrzyca Kłodzka ich stan techniczny w miarę możliwości finansowych gminy oraz przy pomocy środków unijnych ulega poprawie, część dróg została zmodernizowana, ale w dalszym ciągu ilość zmodernizowanych dróg jest niewystarczająca.

Miejscowość Międzygórze położona jest około 20 km od Bystrzycy Kłodzkiej ze względu na położenie w terenie typowo górskim w okresie zimowym pojawiają się problemy z utrzymaniem przejezdności dróg i odśnieżaniem. Dotyczy to wszystkich dróg lokalnych prowadzących do domostw położonych w wyższych partiach miejscowości.

4.4 Zasoby rekreacyjne

W centrum Międzygórza przy domu wczasowym "Gigant" znajduje się boisko rekreacyjno - sportowe przeznaczone dla dzieci, młodzieży oraz dla dorosłych i turystów. Na placu tym odbywają się wszystkie ważniejsze imprezy kulturalne i sportowo-rekreacyjne skierowane zarówno do mieszkańców miejscowości, mieszkańców gminy jak i turystów. Na dzień dzisiejszy plac wymaga remontu i modernizacji w celu dostosowania go do nowoczesnych standardów i obsługi imprez masowych. W miejscowości w okolicy remizy OSP znajduje się również drugie boisko przeznaczone do piłki ręcznej, które wykorzystywane jest przez dzieci i młodzież. Boisko to wymaga także przeprowadzenia prac modernizacyjnych i przystosowania go do pełnienia funkcji sportowej.

Międzygórze to miejscowość posiadająca również wiele innych zasobów rekreacyjnych takich jak np: park linowy, ścieżki spacerowe i tarasy widokowe, które znajdują się przy Wodospadzie Wilczki, wyciąg narciarski oraz dość dobrze rozwinięta sieć szlaków turystycznych pieszych, rowerowych, konnych, narciarskich z których chętnie korzystają turyści oraz mieszkańcy okolic Międzygórza udający się na Śnieżnik czy też na Górę Igliczną oraz Czarną Górę.

Ochotnicza Straż Pożarna zajmuje budynek należący do gminy w którym to mieszkańcy miejscowości w jednym z pomieszczeń utworzyli świetlicę wiejską, która jest miejscem gdzie mieszkańcy mogą spędzać czas wolny oraz organizować imprezy okolicznościowe, spotkania dla dzieci i młodzieży, zebrania Stowarzyszenia, Rady Sołeckiej, Koła Gospodyń Wiejskich oraz zebrań wiejskich.

W budynku mieszkańcy miejscowości zagospodarowali także pomieszczenie, pod siłownię wyposażoną w profesjonalny sprzęt. Wyposażenie sprzętowe do siłowni zakupione zostało ze środków pozyskanych przez Radę Sołecką.

Z siłowni mogą korzystać dzieci, młodzież, dorośli oraz turyści odpoczywający w Międzygórzu.

Pomieszczenie siłowni

Przy świetlicy wiejskiej znajduje się również plac zabaw dla dzieci, który został wyposażony w elementy zabawawowe takie jak huśtawka drewniana, sprężynowiec podwójny, karuzela oraz zestaw zabawowy. Elementy placu zabaw zostały zakupione ze środków funduszu sołeckiego, budżetu województwa dolnośląskiego i środków samorządu gminnego.

Zestaw zabawowy na Placu Zabaw

5. Analiza zasobów miejscowości

Rodzaj zasobu	Brak	Jest o znaczeniu małym	Jest o średnim znaczeniu	Jest o dużym znaczeniu
Środowisko przyrodnicze				x
- walory krajobrazu				x
- walory klimatu (wiatr, nasłonecznienie)				x
- walory szaty roślinnej (np. runo leśne)				x
- cenne obiekty przyrodnicze				x
- świat zwierzęcy (ostoje, siedliska)				x
- osobliwości przyrodnicze				x
- podłoże, warunki hydrogeologiczne				x
- gleby, kopaliny		x		
Środowisko kulturowe				
- walory architektury wiejskiej i osobliwości –				x
- walory zagospodarowania przestrzennego				x
- zabytki				x
- zespoły artystyczne	x			
Dziedzictwo religijne i historyczne				
- miejsca, osoby i przedmioty kultu				x
- święta, odpusty, pielgrzymki				x
- tradycje, obrzędy, gwara			x	
- legendy, podania i fakty historyczne				x
- ważne postacie historyczne				x
- specyficzne nazwy			x	
Obiekty i tereny				
- działki pod zabudowę mieszkaniową				x
- działki pod domy letniskowe				x
- działki pod zakłady usługowe i przemysł	x			
- pustostany mieszkaniowe			x	
- tradycyjne obiekty gospodarskie wsi			x	
- place i miejsca publicznych spotkań				x
- miejsca sportu i rekreacji				x
Gospodarka, rolnictwo				
- specyficzne produkty (hodowle, uprawy		x		
- znane firmy produkcyjne i zakłady usługowe	x			
- możliwe do wykorzystania odpady	x			
Sąsiedzi i przyjezdni				
- korzystne, atrakcyjne sąsiedztwo				x
- ruch tranzytowy	x			
- przyjezdni stali i sezonowi				x
Instytucje				
- placówki opieki społecznej	x			
- szkoły, świetlica wiejska				x
- Dom kultury	x			
Ludzie, organizacje społeczne				
- Ochotnicza Straż Pożarna				x
- Koło Gospodyń Wiejskich				x
- Stowarzyszenia				x

6. Analiza SWOT – miejscowości

Analiza SWOT jest efektywną metodą oceny strategicznej badanego podmiotu. Na podstawie analizy zasobów, opracowano korzystne i niekorzystne cechy wewnętrzne miejscowości, jak i potencjalne szanse i zagrożenia występujące w otoczeniu, które mogą mieć wpływ na przyszłość wsi i mieszkańców. Mocne i słabe strony miejscowości Międzygórze zostały wyszczególnione podczas trwania zebrań wiejskich.

Podczas zebrań wiejskich poświęconych tematyce rozwoju miejscowości oraz dyskusji nad Planem Odnowy Miejscowości, mieszkańcy zwrócili uwagę na atuty, silne strony swojej miejscowości a także na słabości i zagrożenia w jej rozwoju i funkcjonowaniu, które mogą mieć pozytywny bądź negatywny wpływ na życie jej mieszkańców.

Poniżej została przedstawiona analiza mocnych i słabych stron a także szans i zagrożeń poszczególnych obszarów życia społecznego i gospodarczego miejscowości Międzygórze.

7. Tabela - analiza SWOT

MOCNE STRONY - ATUTY ROZWOJU MIEJSCOWOŚCI	SŁABE STRONY - CZYNNIKI OGRANICZAJĄCE ROZWÓJ MIEJSCOWOŚCI
➤ atrakcyjne położenie miejscowości, tradycje historyczne miejscowości, ➤ stan środowiska naturalnego, ➤ walory środowiska przyrodniczego i krajobrazowego, ➤ integracja mieszkańców, ➤ aktywni mieszkańcy, ➤ położenie w pobliżu kurortów uzdrowiskowych oraz miejsc atrakcyjnych turystycznie, ➤ warunki do rozwoju szlaków turystycznych, wyciągów narciarskich, ścieżek rowerowych i pieszych, ➤ warunki do rozwoju narciarstwa biegowego,	➤ wyprzedaż majątku przez Fundusz Wczasów Pracowniczych oraz brak remontów budynków należących obecnie do nowych właścicieli, ➤ brak kanalizacji sanitarnej, ➤ słabe połączenia komunikacją publiczną, ➤ zły stan dróg, ➤ słabo rozwinięta sieć ścieżek rowerowych i pieszych, ➤ mało zagospodarowane tereny pod formy aktywności rekreacyjnej i sportowej, ➤ słabe oznakowanie miejscowości, ➤ bezrobocie, ➤ niedostateczna promocja miejscowości na terenie Polski oraz poza jej granicami,
SZANSE - MOŻLIWOŚCI ROZWOJU MIEJSCOWOŚCI	ZAGROŻENIA - CZYNNIKI NIESPRZYJAJĄCE
➤ wykorzystanie walorów położenia geograficznego i zagospodarowanie walorów krajobrazowych, ➤ możliwość pozyskania środków finansowych, w tym z Unii Europejskiej, ➤ zwiększenie atrakcyjności miejscowości (budowa wyciągu, szlaków narciarstwa biegowego, ścieżek rowerowych i pieszych), ➤ remont dróg i poprawa warunków komunikacji, ➤ dalszy etap budowy oświetlenia, ➤ budowa kanalizacji, ➤ aktywna promocja,	➤ ograniczona ilość miejsc pracy na terenie miejscowości i niskie zarobki, ➤ rosnące zjawisko wykluczenia społecznego, ➤ starzenie się społeczeństwa, ➤ migracje mieszkańców w wieku produkcyjnym w poszukiwaniu pracy poza granicami kraju, ➤ obawa przed odmową wsparcia finansowego przez gminę na realizację zaplanowanych przedsięwzięć, ➤ brak stabilności w polityce wspierania rozwoju obszarów wiejskich,

8. Cele strategiczne – kierunki rozwoju miejscowości

Cele i kierunki rozwoju miejscowości zostały określone przez samych mieszkańców miejscowości na zebraniach wiejskich. Mieszkańcy w trakcie spotkań i konsultacji wyznaczyli najważniejsze cele strategiczne i kierunki dalszego rozwoju swojej miejscowości. Cele będą osiągnięte poprzez realizację zaplanowanych przez mieszkańców działań inwestycyjnych jak i nieinwestycyjnych m.in. działań kulturalnych, społecznych i promocyjnych.

Cele strategiczne:

1. Wzrost atrakcyjności turystycznej miejscowości poprzez poprawę infrastruktury technicznej, kulturalnej i promocję miejscowości.
2. Podjęcie działań w kierunku budowy i rozbudowy infrastruktury sportowo - rekreacyjnej na terenie miejscowości (wykorzystanie posiadanych terenów rekreacyjno – sportowych).
3. Kształtowanie obszarów o szczególnym znaczeniu dla zaspokojenia potrzeb mieszkańców.
4. Poprawa infrastruktury technicznej miejscowości (remonty dróg wraz z ciągami pieszymi, budowa oświetlenia i budowa kanalizacji sanitarnej).
5. Poprawa bezpieczeństwa na terenie miejscowości oraz porządku publicznego (poprzez budowę dróg i dalszego etapu oświetlenia miejscowości).
6. Poprawa estetyki miejscowości i zachowanie dziedzictwa historycznego i kulturowego miejscowości.
7. Wykorzystanie położenia miejscowości i jej walorów krajobrazowych dla rozwoju potencjału turystycznego i gospodarczego miejscowości.

Planowane kierunki rozwoju:

1. Budowa i modernizacja infrastruktury technicznej wpływająca na rozwój miejscowości i zwiększająca jej atrakcyjność turystyczną.
2. Podejmowanie działań promocyjnych (druk folderów, ulotek, reklama), które będą propagowały miejscowość na terenie regionu, Polski oraz poza granicami kraju.
3. Rozwój funkcji rekreacyjno – sportowej miejscowości.
4. Poprawa ładu przestrzennego i estetyki miejscowości.
5. Poprawa bezpieczeństwa mieszkańców i turystów.
6. Rozwój funkcji turystycznej miejscowości w kierunku wyspecjalizowania jakości usług świadczonych w obiektach turystycznych poprzez wykorzystanie zasobów przyrodniczych, krajobrazowych i kulturowych.

9. Planowane działania do zrealizowania w latach 2007-2019

W ramach Planu Odnowy Miejscowości Międzygórze na lata 2007 - 2019 zaplanowano do realizacji zadania zarówno inwestycyjne jak i działania o charakterze społecznym, promocyjnym i kulturalnym w poszczególnych latach.

Okres realizacji planu obejmuje lata 2007 - 2019, lata 2007 - 2012 są ujęte ze względu na to, że Program Rozwoju Obszarów Wiejskich obejmuje okres 2007 - 2013 należy jednak zaznaczyć, że mieszkańcy miejscowości przygotowywali się do realizacji zaplanowanych działań już wcześniej o czym świadczą propozycje składane przez ostatnie lata do budżetu gminy oraz realizacja przez mieszkańców zaplanowanych działań zarówno przy współfinansowaniu ze strony gminy jak i inwestorów zewnętrznych.

Zakres zadań ujętych w Planie Odnowy Miejscowości Międzygórze został opracowany i wyznaczony do realizacji przez samych mieszkańców, przy czym jest to lista otwarta, która w trakcie jej realizacji może ulec zmianie i modyfikacji poprzez usunięcie zadań czy też wprowadzenie całkiem nowych projektów.

Zaplanowane działania:

1. Remont boiska sportowego znajdującego się w centrum miejscowości przy DW "Gigant" i utworzenie profesjonalnego terenu sportowo - rekreacyjnego, który będzie wykorzystywany przez mieszkańców i turystów do celów sportowych, organizacji imprez kulturalno- rekreacyjnych oraz imprez promocyjnych.
2. Zagospodarowanie drugiego terenu rekreacyjnego pod organizację imprez plenerowych m.in. postawienie dużej drewnianej altany, przygotowanie miejsca pod ognisko i grilla, zakup stołów i ławek.
3. Dalszy etap oświetlenia drogowego miejscowości.
4. Remont pomieszczeń remizy OSP i świetlicy wiejskiej.
5. Przebudowa dróg gminnych i chodników.
6. Kanalizacja miejscowości.
7. Oznakowanie miejscowości poprzez postawienie witaczy, tablic informacyjnych.

PLAN ODNOWY MIEJSCOWOŚCI MIĘDZYGÓRZE

8. Organizacja imprez okolicznościowych, imprez kulturalnych dla dzieci i młodzieży.
9. Wielokierunkowa promocja miejscowości w kraju i poza granicami kraju.
10. Rozbudowa ścieżek rowerowych, pieszych oraz tras narciarstwa biegowego.
11. Budowa wyciągu narciarskiego.

Masyw Śnieżnika

10.Opis i charakterystyka obszaru o szczególnym znaczeniu dla zaspokojenia potrzeb mieszkańców miejscowości

Najważniejsza część projektów zaplanowanych do realizacji dotyczy wykreowania i zagospodarowania swoistego centrum miejscowości, które ma znaczący wpływ na zaspokajanie potrzeb mieszkańców i turystów odwiedzających Międzygórze.

W pierwszej kolejności mieszkańcy miejscowości Międzygórze w ramach zagospodarowania przestrzeni publicznej wsi wyznaczyli do realizacji zadanie polegające na remoncie i modernizacji istniejącego w centrum miejscowości boiska sportowego znajdującego się na terenie przy domu wczasowym "Gigant". Remont i modernizacja będzie polegała na wymianie płyty boiska, wymianie oświetlenia oraz obiektów małej architektury planuje się również wybudowanie muszli koncertowej. Stworzy to doskonałe miejsce wypoczynku i rekreacji dla dzieci, młodzieży oraz dorosłych, którzy będą mogli tam urządzać imprezy plenerowe. W wyniku realizacji zadania i zagospodarowania terenu obecnego boiska sportowego powstanie tutaj swoiste centrum rekreacyjno - sportowe, które będzie sprzyjało nawiązywaniu kontaktów w ramach społeczności lokalnej oraz budowaniu dobrych relacji z turystami.

W kolejnym etapie działań do zrealizowania, mieszkańcy miejscowości wskazali remont i modernizację drugiego terenu rekreacyjnego. Teren ten jest dzierzawiony od Nadleśnictwa Międzylesie obecnie podjęto działania w kierunku jego przejęcia na własność. Mieszkańcy planują utworzenie tutaj większego terenu sportowo - rekreacyjnego poprzez ulokowanie tu drewnianej altany, stołów i ławek, koszy na śmieci oraz utworzenie miejsca pod ognisko i grilla. Budowa infrastruktury sportowo-rekreacyjnej będzie sprzyjała poprawie wizerunku Międzygórza jako miejscowości rekreacyjno - wypoczynkowej.

Tereny rekreacyjno - sportowe posiadają bardzo duże znaczenie dla społeczności lokalnej przede wszystkim dlatego, że stwarzają warunki do zwiększenia integracji mieszkańców, zapewniają warunki do realizacji przedsięwzięć

kulturalnych, edukacyjnych, społecznych i sportowych. Posiadają pozytywny wpływ na promocję zdrowego trybu życia i aktywności fizycznej wśród dzieci, młodzieży dorosłych oraz turystów odwiedzających Międzygórze.

Kolejnym zaplanowanym do realizacji przez mieszkańców miejscowości zadaniem jest dalszy etap oświetlenia ulic w Międzygórzu. Zaplanowana przez mieszkańców inwestycja obejmuje swoim zasięgiem ulice, które dotyczą centrum miejscowości i mają wpływ na kształtowanie obszarów o szczególnym znaczeniu dla zaspokojenia potrzeb mieszkańców i turystów sprzyjają nawiązywaniu kontaktów społecznych, ze względu na swoje położenie oraz cechy funkcjonalno-przestrzenne. Ulice przy, których planowana jest budowa oświetlenia drogowego stanowią dla mieszkańców ważny ciąg połączeń komunikacyjnych pomiędzy poszczególnymi obszarami miejscowości budowa oświetlenia przyczyni się również do zapewnienia porządku i bezpieczeństwa na terenie miejscowości.

Następnym zadaniem jakie planują zrealizować mieszkańcy celem poprawienia wizerunku miejscowości oraz stworzenia bezpiecznego miejsca spotkań dla dzieci i młodzieży jest remont remizy Ochotniczej Straży Pożarnej oraz pomieszczeń świetlicy wiejskiej, które znajdują się w budynku przy ul. Pocztowej. W budynku tym znajduje się także pomieszczenie w którym utworzona została siłownia. Świetlica wiejska stanowi miejsce integracji społecznej mieszkańców Międzygórza gdzie odbywają się spotkania mieszkańców podczas zebrań wiejskich, spotkań Stowarzyszenia oraz imprez kulturalnych, edukacyjnych itp.

W planach jakie założyli mieszkańcy kolejne zadanie związane jest z remontami dróg oraz budowy i modernizacji chodników na terenie miejscowości. Wszystkie te działania są to działania infrastrukturalne, które kształtują krajobraz przestrzenny wsi i mają wpływ na poprawę bezpieczeństwa mieszkańców i turystów.

Jednym z najtrudniejszych i najkosztowniejszych zadań inwestycyjnych jest budowa kanalizacji sanitarnej, która wymaga jednak bardzo dużo nakładów finansowych. Zadanie to ma na celu głównie poprawę jakości życia mieszkańców i ochronę środowiska naturalnego, a co się z tym ściśle wiąże zrównoważony rozwój

PLAN ODNOWY MIEJSCOWOŚCI MIĘDZYGÓRZE

obszarów wiejskich. Obecnie dzięki staraniom władz gminy przygotowano dokumentację techniczną na budowę sieci kanalizacji sanitarnej dla miejscowości Międzygórze wraz z kolektorem grawitacyjno – tłocznym odprowadzającym ścieki do oczyszczalni ścieków komunalnych w Bystrzycy Kłodzkiej.

W ramach zaplanowanych działań mieszkańcy w Planie Odnowy Miejscowości wskazali również do realizacji zadanie, które ma służyć zwiększeniu atrakcyjności turystycznej miejscowości poprzez wykonanie tablic do oznakowania przebiegu szlaków turystycznych oraz obiektów znajdujących się na tych szlakach. Zaplanowano również wykonanie znaku popularnie nazywanego „witaczem”, który zostanie umieszczony przy wjeździe do miejscowości i będzie miał na celu zachęcenie do zwiedzenia najatrakcyjniejszych obiektów turystycznych i historycznych w Międzygórzu. Zostaną również wykonane tablice informacyjne z mapą miejscowości, które będą zamieszczone w centrum miejscowości co umożliwi turystom bezproblemowe poruszanie się i dotarcie do miejsca docelowego. Wykonane zostaną również tablice charakteryzujące obiekty zabytkowe z opisem historycznym. Działanie to ma na celu poprawę estetyki i wizerunku wsi oraz ochronę dziedzictwa kulturowego miejscowości.

Mieszkańcy w celu zwiększenia atrakcyjności swojej miejscowości, oraz stworzenia ciekawej oferty kulturalno – sportowej będącej alternatywą spędzania wolnego czasu planują organizować cykliczne imprezy o znaczeniu regionalnym jak i również ogólnokrajowym. Stworzenie bogatej oferty kulturalno- sportowej sprzyja nawiązywaniu kontaktów, integracji społeczności lokalnej, budowaniu dobrych relacji między mieszkańcami oraz turystami odwiedzającymi Międzygórze.

Kolejnym zadaniem wyznaczonym przez mieszkańców do realizacji w krótkoterminowym okresie czasu jest szeroko rozumiana promocja miejscowości poprzez wydanie ulotek i folderów w języku angielskim i polskim, stworzenie strony WWW informującej o walorach krajobrazowych, turystycznych, bazie noclegowej oraz terenach sportowo-rekreacyjnych Międzygórza. Mieszkańcy planują również brać czynny udział w targach turystycznych na których będą mieli okazję przedstawić szerszemu gronu odbiorców swoją ofertę na spędzenie aktywnego

PLAN ODNOWY MIEJSCOWOŚCI MIĘDZYGÓRZE

wypoczynku w Miedzygórzu. Realizacja w/w zadania związanego z promowaniem miejscowości przyczyni się do zwiększenia ilości turystów odwiedzających Międzygórze co będzie sprzyjało dalszemu rozwojowi miejscowości, wzrośnie jej atrakcyjność, poprawie ulegną warunki materialno - bytowe mieszkańców.

Następnym zadaniem przyjętym przez mieszkańców do realizacji w Planie Odnowy Miejscowości jest rozbudowa ścieżek rowerowych, pieszych oraz utworzenie tras narciarstwa biegowego. Sprzyja temu naturalne ukształtowanie terenu oraz warunki środowiska. Budowa w/w ścieżek wpłynie na rozpropagowanie narciarstwa biegowego wśród dzieci i młodzieży stanie się ciekawą ofertą rekreacyjną dla turystów odwiedzających Międzygórze alternatywą na ciekawe zagospodarowanie czasu wolnego oraz będzie zachętą do promowania aktywnego i zdrowego stylu życia. Ścieżki piesze będą wykorzystywane przez mieszkańców i turystów przez cały rok.

Kolejnym kosztownym oraz trudnym do realizacji zadaniem jest budowa nowego wyciągu narciarskiego, który mieszkańcy zaplanowali do realizacji w długoterminowym okresie czasu.

Wszystkie zaplanowane działania, które zostały ujęte w Planie Odnowy Miejscowości na lata 2007 - 2019 są ze sobą ściśle powiązane, ponieważ kształtują obszar o bardzo dużym znaczeniu dla mieszkańców. To mieszkańcy wyznaczyli kierunki rozwoju swojej wsi oraz zaplanowali poszczególne inwestycje. Inwestycje te dotyczą prawie ścisłego centrum i są ze sobą powiązane. Mają wpłynąć na zaspokojenie potrzeb mieszkańców, poprawę jakości ich życia, kultywowanie tradycji, nawiązywanie kontaktów, poprawę bezpieczeństwa i ochronę środowiska naturalnego.

PLAN ODNOWY MIEJSCOWOŚCI MIĘDZYGÓRZE

11. Plan finansowy działań

Lp.	Nazwa zadania	Cel	Priorytet	Szacunkowy koszt	Okres realizacji
1	Remont boiska sportowego w centrum miejscowości i utworzenie terenu sportowo-rekreacyjnego.	Infrastruktura sportowo - rekreacyjna	1	450 000, 00 zł	2012 - 2013
2.	Remont i zagospodarowanie drugiego terenu rekreacyjnego	Infrastruktura sportowo - rekreacyjna	1	400 000, 00 zł	2013 - 2014
3.	Oświetlenie miejscowości – kolejny etap	Infrastruktura	2	100 000, 00 zł	2012- 2013
4.	Remont pomieszczeń remizy OSP i świetlicy wiejskiej	Infrastruktura	3	150 000, 00 zł	2014 -2015
5.	Przebudowa dróg gminnych i chodników	Infrastruktura drogowa	2	250 000, 00 zł	2014 - 2015
6.	Kanalizacja miejscowości	Infrastruktura	3	6 000 000, 00 zł	2017 - 2019
7.	Oznakowanie miejscowości	Infrastruktura turystyczna	2	40 000, 00 zł	2013
8.	Organizacja imprez	Kultywowanie tradycji społeczności lokalnej i promocja	1	35 000, 00 zł	Cyklicznie co roku
9	Wielokierunkowa promocja	Kultywowanie tradycji społeczności lokalnej i promocja	1	20 000, 00 zł	Co roku
10	Rozbudowa ścieżek rowerowych, pieszych i tras narciarstwa biegowego	Infrastruktura turystyczna	2	100 000, 00 zł	2013 - 2016
11	Budowa wyciągu narciarskiego	Infrastruktura turystyczna	3	3 000 000, 00 zł	2015 - 2019

12. Opis zadań priorytetowych

W rozdziale przedstawiony został wykaz przedsięwzięć inwestycyjnych zaplanowanych do realizacji w latach 2007 – 2019. Jest to lista otwarta, która w zależności od warunków zewnętrznych i wewnętrznych oraz możliwości pozyskania dofinansowania może być aktualizowana.

Poniżej dokonano krótkiego opisu zadań przewidzianych do realizacji w następnych latach.

12.1 Remont i modernizacja boiska sportowego

Zadanie będzie polegało na remoncie i modernizacji istniejącego w centrum miejscowości boiska sportowego znajdującego się na terenie rekreacyjnym przy domu wczasowym "Gigant". Remont i modernizacja będzie polegała na wymianie płyty boiska, wymianie oświetlenia oraz obiektów małej architektury planuje się także wybudowanie przy tym terenie muszli koncertowej.

W wyniku realizacji zadania i zagospodarowania terenu obecnego boiska sportowego powstanie tutaj swoiste centrum rekreacyjno - sportowe, które będzie sprzyjało nawiązywaniu kontaktów w ramach społeczności lokalnej oraz budowaniu dobrych relacji z turystami.

12.2 Remont i modernizacja drugiego terenu rekreacyjnego

W kolejnym etapie działań do zrealizowania, mieszkańcy miejscowości wskazali remont i modernizację drugiego terenu rekreacyjnego. Teren ten jest dzierżawiony od Nadleśnictwa Międzylesie obecnie podjęto działania w kierunku jego przejęcia na własność. Mieszkańcy planują utworzenie tutaj większego terenu sportowo - rekreacyjnego, który będzie służył mieszkańcom jak i również odwiedzającym Międzygórze turystom. W zadaniu tym zaplanowano zakupić drewniane stoły i ławy, stworzenie miejsca pod ognisko i grilla. Utworzenie większego terenu sportowo - rekreacyjnego, który pozwoli na organizację imprez okolicznościowych, kulturalnych i sportowych. Realizacja zadania przyczyni się do

większej integracji społeczności lokalnej jak i również budowaniu pozytywnych relacji i integracji z odwiedzającymi miejscowość turystami. Inwestycja wpłynie również na poprawę warunków życia mieszkańców jak i estetykę wsi. Utworzone zostanie miejsce do wypoczynku i relaksu zarówno dla mieszkańców, jak i turystów przebywających w miejscowości.

12.3 Dalszy etap oświetlenia miejscowości

Budowa oświetlenia w miejscowości jest zadaniem priorytetowym przewidzianym do realizacji i dofinansowania w latach 2012 i 2013 r. Budowa oświetlenia obejmuje dalszy etap budowy oświetlenia w miejscowości Międzygórze. Zadanie to wpłynie na ukształtowanie obszaru o szczególnym znaczeniu dla zaspokojenia potrzeb mieszkańców, będzie miało to wpływ na nawiązywanie kontaktów społecznych, jakość życia, poprawę bezpieczeństwa na terenie miejscowości oraz poprawę estetyki przestrzennej miejscowości.

12.4 Remont pomieszczeń remizy OSP i świetlicy wiejskiej

Zadanie polegać będzie na wykonaniu remontu pomieszczeń remizy Ochotniczej Straży Pożarnej oraz pomieszczeń świetlicy wiejskiej, które znajdują się w budynku zajmowanym przez OSP. Budynek w którym znajduje się świetlica wiejska, siłownia oraz remiza strażacka stanowi miejsce integracji społecznej mieszkańców Międzygórza. Ponadto planuje się również doposażenie jednostki OSP co zapewni jej rozwój i wpłynie na poprawę bezpieczeństwa miejscowości i całej gminy. Zaplanowane zadanie jest szczególnym rodzajem projektu ze względu na położenie obiektu, jego funkcje przestrzenne oraz miejsce szczególne dla mieszkańców ze względu na zaspokojenie potrzeb społecznych i kulturalnych.

12.5 Przebudowa dróg gminnych, budowa nowych chodników

W ramach zadań inwestycyjnych, mających na celu poprawę warunków bezpieczeństwa oraz wzrost atrakcyjności turystycznej miejscowości zaplanowano remont i modernizację dróg gminnych i budowę chodników na terenie miejscowości.

Inwestycja ta wpłynie również na poprawę estetyki miejscowości oraz zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej i turystycznej wsi oraz wpłynie na kształtowanie przestrzeni wiejskiej.

12.6 Kanalizacja miejscowości

Na dzień dzisiejszy miejscowość Międzygórze nie jest skanalizowana, gospodarstwa indywidualne korzystają z podłączenia do szamb i biologicznych oczyszczalni ścieków. W celu poprawy estetyki miejscowości i jakości życia mieszkańców została przygotowana dokumentacja techniczna na budowę sieci kanalizacji sanitarnej dla miejscowości Międzygórze wraz z kolektorem grawitacyjno-tłocznym odprowadzającym ścieki do oczyszczalni ścieków komunalnych w Bystrzycy Kłodzkiej.

Inwestycja ta poprawi jakość środowiska naturalnego i wpłynie na zrównoważony rozwój obszarów wiejskich.

12.7 Oznakowanie miejscowości

W ramach zaplanowanych działań mieszkańcy przy pomocy władz gminnych zamierzają wykonać tablice do oznakowania przebiegu szlaków turystycznych oraz obiektów znajdujących się na tych szlakach. Znak popularnie nazywany „witaczem” umieszczany zostanie przy wjeździe do miejscowości i będzie miał na celu zachęcenie do zwiedzenia najatrakcyjniejszych obiektów turystycznych w Międzygórzu. Powstaną tablice informacyjne z mapą miejscowości, która zostanie zamieszczona w centrum miejscowości co umożliwi bezproblemowe poruszanie się i dotarcie do miejsca docelowego. Wykonane zostaną również tablice charakteryzujące obiekty zabytkowe z opisem historycznym. Działanie to ma na celu poprawę estetyki wsi oraz ochronę dziedzictwa kulturowego wsi jak i również promocję miejscowości.

12.8 Organizacja imprez

Działania te polegają na organizacji imprez kulturalno – sportowych. Głównie są to imprezy organizowane cyklicznie przez Gminę Bystrzyca Kłodzka, Stowarzyszenie Reaktywacja działające w Międzygórzu, Radę Sołecką oraz przy współudziale mieszkańców wsi. Najczęściej organizowane są tutaj imprezy cykliczne o znaczeniu regionalnym jak i również ogólnokrajowym. Warto wspomnieć, iż w ostatnim okresie reaktywowano imprezę pn. "Zjazd na saniach rogatych", która nawiązuje do tradycji związanych z uprawianiem sportów zimowych jakie miały początek w Międzygórzu. Ponadto organizowane są tutaj maratony rowerowe MTB, które z roku na rok przyciągają do Międzygórza coraz liczniejszą grupę miłośników uprawiania tego rodzaju sportu z karaju jak i z zagranicy. Organizacja w/w imprez jest doskonałą promocją miejscowości służy również integracji mieszkańców.

12.9 Wielokierunkowa promocja

Działania te polegają w głównej mierze na organizacji imprez kulturalnych, sportowych i imprez okolicznościowych promujących miejscowość na terenie kraju jak i zagranicą. Ponadto aby zwiększyć dostępność do liczniejszej grupy odbiorców i potencjalnych gości Międzygórza, mieszkańcy przy współudziale Gminy Bystrzyca Kłodzka przygotowują się do wydania w języku polskim i angielskim ulotek, folderów, zostanie przygotowana prezentacja multimedialna oraz utworzona strona WWW promujące miejscowość. W planach jest również wykorzystanie bliskości granicy z Czechami i organizacja wspólnych imprez sportowo – kulturalnych. Realizacja zadania przyczyni się do rozpowszechnienia informacji o walorach turystycznych miejscowości, pozwoli dotrzeć do szerszej grupy odbiorców.

12.10 Budowa ścieżek narciarskich, rowerowych i pieszych

Miejscowość Międzygórze jest malowniczą miejscowością położoną w terenie górskim o charakterystycznym ukształtowaniu w pobliżu ośrodków sportów zimowych (Czarna Góra) i przejść granicznych z Republiką Czeską. Naturalne

ukształtowanie terenu oraz warunki środowiska pozwalają na stworzenie na jej terenie i w pobliżu licznych i długich tras narciarstwa biegowego oraz ścieżek rowerowych i pieszych. Budowa w/w ścieżek może mieć wpływ na rozpropagowanie narciarstwa biegowego wśród dzieci i młodzieży oraz stać się ciekawą ofertą rekreacyjną dla turystów odwiedzających Międzygórze. Ścieżki piesze mogą być wykorzystywane przez mieszkańców i turystów przez cały rok.

12.11 Budowa wyciągu narciarskiego

Położenie Międzygórza w terenie typowo górzystym o dość dużych nachyleniach stoków stwarza doskonałe warunki do uprawiania sportów zimowych. Miejscowość posiada dwa wyciągi narciarskie jednak ich stan techniczny jest niezadawalający dlatego też mieszkańcy miejscowości wraz z władzami samorządowymi starają się o pozyskanie inwestora oraz środków unijnych na budowę nowego wyciągu narciarskiego.

Realizacja w/w działań ma na celu zwiększyć i zaktywizować życie kulturalno rozrywkowe mieszkańców. Działania te mogą służyć również mieszkańcom okolicznych miejscowości oraz zwiększyć zainteresowanie turystów miejscowością co w dalszym długoterminowym czasie przyczyni się do rozwoju miejscowości oraz poprawi warunki materialno bytowe mieszkańców.

PLAN ODNOWY MIEJSCOWOŚCI MIĘDZYGÓRZE

13. Harmonogram rzeczowo – finansowy w ramach Planu Odnowy Miejscowości Międzygórze

Lp.	Nazwa zadania	Zakres prac do wykonania	Wartość szacunkowa projektu	Termin realizacji	
				rozpoczęcia	zakończenia
1.	Budowa boiska i utworzenie terenu sportowo-rekreacyjnego	▪ dokumentacja projektowa ▪ prace przygotowawcze ▪ roboty budowlane ▪ roboty elektryczne ▪ roboty wodno – kanalizacyjne ▪ wyposażenie w obiekty małej architektury	450 000, 00 zł	2012	2013
	Środki własne gminy		450 000, 00 zł		
	Kredyt		0,00 zł		
	Kwota dofinansowania		337 000,00 zł		

Szczegółowy opis planowanej inwestycji oraz koszty wynikać będą z kosztorysów, które są w trakcie przygotowania. Zostaną one wykonane przed przystąpieniem do realizacji prac i będą stanowiły załącznik do Planu Odnowy Miejscowości Międzygórze oraz do dokumentacji konkursowej.

14. System wdrażania i monitoringu

Wdrażanie

Projekty realizowane w ramach Planu Odnowy Miejscowości Międzygórze będą wdrażane przez osoby, instytucje, gminę w zależności od zgłaszającego projekt.

W przypadku projektów typowo inwestycyjnych wdrażającym projekt i odpowiedzialnym za jego prawidłową realizację będzie wyznaczony przez Burmistrza Wydział Urzędu Miasta i Gminy w Bystrzycy Kłodzkiej. W przypadku realizacji pozostałych projektów będą one realizowane przez mieszkańców miejscowości po uzgodnieniu z Radą Sołecką.

Monitoring

Plan Odnowy Miejscowości jest dokumentem, który podlega zmianom i modyfikacjom w związku ze zmieniającymi się warunkami zewnętrznymi i wewnętrznymi wpływającymi na rozwój społeczno – gospodarczy miejscowości. Plan Odnowy Miejscowości jest dokumentem, który zgodnie z wytycznymi zostaje przyjęty przez Zebranie Wiejskie danej miejscowości a następnie przez Radę Miejską. W związku z powyższym zarówno sami mieszkańcy jak i Rada Miejska w Bystrzycy Kłodzkiej zobowiązuje się do monitoringu i oceny planu. Monitoring będzie prowadzony przez samych mieszkańców na zebraniach Rady Sołeckiej, poświęconych realizacji planu oraz na zebraniach, na których będą wyznaczane nowe kierunki rozwoju miejscowości. Monitoring powinien być prowadzony, co najmniej raz w roku. Następnie uwagi o zmianie planu będą przekazywane na sesje Rady Miejskiej w Bystrzycy Kłodzkiej. Działania te spowodują dostosowanie planu do określonych wymagań oraz aktualnej sytuacji społeczno – gospodarczej. Wszystkie zmiany planu będą akceptowane uchwałą rady miejskiej w Bystrzycy Kłodzkiej.